

Okruhy ke SZZK – nmgr. studium knihovnické zaměření

Aktualizace k 11. 6. 2016

Otázky platí pro SZZK v září 2016 a dále

Předpoklady ke zkoušce

- student/ka si vybírá 3 okruhy – 2 povinné předměty (Informační věda, Procesy a technologie v knihovnách) a 1 volitelný z nabídky: Management knihoven, Čtenářská a informační gramotnost; ke každému se vyjádří v rozmezí 10-15 minut
- student/ka k zodpovědanému okruhu představí prostudované informační zdroje
- student/ka je vyzván/a k samostatnému projevu, členové komise pokládají dodatečně doplňující otázky k tématu

Zkratky

- IV – Informační věda - povinný
- ICT – Procesy a technologie v knihovnách - povinný
- MK – Management knihoven - volitelný
- CIG – Čtenářská a informační gramotnost - volitelný

IV - Informační věda – povinný předmět

1.	Historie a současná situace v oblasti digitalizace kulturního dědictví a zpřístupňování jejich výstupů v ČR, úloha a aktivity Národní knihovny ČR (včetně její pozice v Evropě)
2.	Historie a současné aktivity v oblasti digitalizace a online zpřístupňování kulturního dědictví v Evropě, jejich hlavní cíle a výstupy
3.	Otevřený přístup (Open Access) k informacím ve vědě a výzkumu, jeho vývoj, hlavní zdroje, jejich registry a podpora v globálním rámci
4.	Digitální knihovna jako pojem a její obecná architektura (modely „Kahn-Wilensky“ a OAI).
5.	Analýza vybraných trendů ve věcném pořádání a vyhledávání informací.
6.	Reprezentace obsahu dokumentů jazykovými i nejazykovými prostředky
7.	Systémy pořádání informací a znalostí – vlastnosti a možnosti jejich užití
8.	Teoretické základy selekčních jazyků v lingvistice
9.	Teoretické základy selekčních jazyků v sémiotice
10.	Poslání, pracovní metody a výsledky obsahové analýzy a problematika vytváření a užití redukovaného textu
11.	Porovnání manuální a automatizované obsahové analýzy
12.	Postup při návrhu a realizaci empirického výzkumu – výběr vzorku, reprezentativnost vzorku
13.	Náhodný jev, algebra jevů, průnik a spojení jevů, doplněk jevu, analogické pojmy v logice a informatice
14.	Pojem podmíněné pravděpodobnosti, závislé a nezávislé jevy
15.	Pojem náhodné veličiny a její vlastnosti: pravděpodobnostní rozdělení, distribuční funkce

16.	Charakteristiky náhodné veličiny: střední hodnota, rozptyl, směrodatná odchylka, medián, kvantily, decily
17.	Normální rozdělení náhodné veličiny. Intervalové odhady pro $\pm \sigma$, $\pm 2\sigma$, $\pm 3\sigma$. Pojem intervalu spolehlivosti.
18.	Popište pojem intervalu spolehlivosti a popište, jak je možné jej vypočítat, uveďte názorný příklad použití
19.	Popište postup při vyhodnocení testu dobré shody (χ -kvadrát test) a uveďte názorný příklad použití
20.	Problematika mezikulturní komunikace v managementu knihoven a designu služeb knihoven
21.	Informace a komunikační klima organizace
22.	Právo a internet
23.	Výzkum a metody v informační vědě
24.	Bibliometrie, scientometrie a metody hodnocení vědy
25.	Citační indikátory, rejstříky, databáze - srovnání a využití
26.	Konceptuální modely v informační vědě, vybraní zástupci
27.	Pojem relevance, její vyhodnocování, druhy relevance
28.	Významné mezinárodní a národní informační zdroje pro obor Knihovní a informační věda a jejich srovnání
29.	Informační a knihovní věda a knihovnictví: vysvětlení pojmů, definice jejich vzájemného vztahu a zasazení do kontextu dalších oborů

ICT - Procesy a technologie v knihovnách – povinný předmět

30.	Technologie provozu informačních systémů (třívrstvá architektura, databázové systémy apod.)
31.	Integrace informačních systémů (technologie, které IS zastřešují – tj. linkovací nástroje, federativní vyhledávání, discovery systémy, velké indexy a další)
32.	Systémový přístup ke knihovnickým procesům v knihovně
33.	Vliv legislativy na činnost knihoven
34.	Automatizované knihovnicko-informační systémy
35.	Kooperativní projekty knihoven v ČR a zahraničí
36.	Nástroje pro správu a zabezpečení fyzických fondů knihoven
37.	Virtuální služby knihoven
38.	Problematika digitálních repozitářů; referenční rámec OAIS; jejich budování, provoz a certifikace.

39.	Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů; podstata problematiky; dostupné metody řešení; projekty ve světě a v ČR.
40.	Popis životního cyklu digitálního dokumentu; jednotlivé kroky digitalizace, uložení, zpřístupnění.
41.	Problematika akvizice v knihovnách
42.	Proces digitalizace; přehled důvodů, cílů, přínosu i problémů, možnosti využití digitálních dat.
43.	Metadata pro digitální objekty; jejich typy, význam a funkce; standardy nejužívanějších metadat a jejich charakteristika.
44.	Digitální knihovny zpřístupňující kulturní dědictví, obecná charakteristika, konkrétní české a zahraniční projekty
45.	Elektronické archivy ve vybraných oborech vědy a výzkumu, jejich rysy a jejich propojování na základě protokolu OAI-PMH
46.	Významné mezinárodní a národní služby digitálních knihoven distribuovaného charakteru v oblasti vědy a výzkumu
47.	Významné komerční digitální knihovny zahraničních nakladatelů a jejich služby v oblasti vědy a výzkumu a systém CrossRef
48.	Mezinárodní a národní systémy elektronických závěrečných vysokoškolských prací a autorsko-právní problematika jejich zpřístupňování
49.	Volně dostupné digitální knihovny s citačními službami v oblasti vědy a výzkumu
50.	Trvalé identifikátory informačních objektů (zdrojů) globálního významu a systémy jejich směrovacích služeb.
51.	Problematika třídění a typologie elektronických informačních zdrojů a jejich datové formáty
52.	Popište postup při návrhu a realizaci empirického významu – popište jednotlivé kroky postupu, zdůvodněte je. Popište principy výběru vzorku populace pro potřeby empirického výzkumu a pojem reprezentativnosti statistického vzorku.
53.	Bibliografické standardy využívané v praxi českých knihoven
54.	ICT Uživatelské rozhraní rešeršních systémů, základní složky uživatelského rozhraní, význam standardizace komunikace s informačními systémy (např. ISO 9241)
55.	Technická a softwarová podpora uživatele ze strany producentů a provozovatelů informačních systémů nebo databázových center, přínos webových rozhraní rešeršních systémů pro koncového uživatele.
56.	Typologie rešerší, rešeršních služeb a rešeršních strategií a taktik, analytické vyhledávání versus intuitivní vyhledávání, etapy rešeršních postupů
57.	Bibliografická a autoritní kontrola, vývoj, současný stav a trendy
58.	Modely, principy a nástroje vyhledávání na webu a jeho trendy (včetně fenoménu Google)

MK – Management knihoven – volitelný předmět

1. Regionální funkce knihoven - východiska, podstata, realizace
2. Znalostní metody budování fondů knihoven
3. Komunitní role veřejné knihovny – příklady českých a zahraničních projektů

4. Marketingová strategie veřejné knihovny (podstata, význam a uplatnění v managementu knihovny)
5. Vícezdrojové financování knihoven v ČR
6. Profesionální sdružení, spolky, asociace a svazy – komparace se zahraničím
7. Organizační struktury, organizování práce – pracovní proces a postup v knihovnách a informačních institucích (základní dokumenty organizace, zřizovací listina, statut, organizační a knihovní řád, výpůjční řád a další dokumenty)
8. Kvalita služeb v knihovnách a informačních institucích (benchmarking, měření kvality služeb, ROI v ČR a zahraničí)
9. Personalistika v knihovnách a informačních institucích
10. Management změn v knihovnách a informačních institucích (teoretická východiska a uplatnění v praxi)
11. Metody designu služeb v knihovně a informační instituci

12. Metody strategického plánu rozvoje knihovny nebo informačního střediska
13. Strategické a koncepční dokumenty regulující rozvoj současného knihovnictví v ČR
14. Strategické a koncepční dokumenty regulující rozvoj současného mezinárodního knihovnictví (zejména aktivity IFLA)
15. Management a leadership v knihovně, tvorba a udržení pracovního týmu, management emocí

CIG – Čtenářská a informační gramotnost – volitelný předmět

1. Role knihoven ve vzdělávání: dle jednotlivých typů knihoven a v kontextu dalších vzdělávacích institucí
2. Školní knihovna: úloha, možnosti zapojení do výuky, situace v ČR, příklady zahraniční dobré praxe
3. Vysokoškolská knihovna: úloha, uživatelská základna, specifické služby, podpora vědy a výzkumu
4. Fenomén čtenářství: rozvoj, proces čtení, poruchy čtení
5. Možnosti podpory rozvoje čtenářství u dětí v předškolním věku: specifika, české i zahraniční projekty
6. Elektronická čtecí zařízení – formáty, čtení z obrazovky, vliv na čtenářství
7. Významné aktivity v oblasti čtenářských výzkumů: příklady z ČR nebo ze zahraničí, interpretace výsledků
8. Koncept informační gramotnosti: vývoj pojmu, společenský kontext a výrazné domácí i zahraniční aktivity
9. Informační a mediální výchova jako součást vzdělání žáků základních a středních škol
10. Biblioterapie: charakteristika pojmu, pojednání o využití a vybrané projekty
11. Komunitní úloha knihoven

12. Specializované knihovny a informační instituce (jiné než vysokoškolské) a jejich role v podpoře vědy a výzkumu
13. Navrhněte průzkum informačních potřeb studentů bakalářského studia FF UK.
Popište všechny fáze procesu empirického výzkumu
14. Strategie digitální gramotnosti v ČR
15. Informační a citační etika